№ 9 სამშაბათი, 1919 წ. იანვრის 14 — ყოველდღიური მეხუთე

ფასი თბილისში და პროვინციაში 1 მან. რკ. გზის სადგურებზე 1 მან.

№ 9 სამშაბათი, 1919 წ. იანვრის 14

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს **ავტორის ვინაობა** და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. **დაუბეჭდავი** საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. **სარედაქციო** საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო“

კონტორა

„საქართველოზე“ ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ღირება—40 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 15 მანეთი. ცალკე № 1 მან. **განცხადების ფასი** სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 1 მ. 50 კ. უკანასკნელზე—1 მ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. **სამგლოვიარო განცხადება** თითოჯერ 25 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 საათიდან 3 საათამდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა **15--73**

უკანასკნელი ცნობები

მთიელთა მთავრობა საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას მიესალმა.

ბერლინში არეულობა და დიდი უწესრიგობაა.

ბრძოლაა მთავრობისა და სპარტაკელების შორის. სპარტაკელები მარცხდებიან

საბჭოთა ყრილობის დადგენილება ერო ნულ ყრილობის არჩევნების 19 იანვრისთვის დანიშვნის შესახებ მიღებულ იქმნა 400 ხმით, 50 ხმის წინააღმდეგ.

ახალ სამინისტროში შედის მუშათა პარტიის 5 წევრი, არჩევნების მემდეგ მეექვსეც შევა.

ლიბკნეხტის სიკვდილი ტყუილი გამოდგა.

მიუნხენში გაფიცვებია. დრეზდენში, დუსელდორფში, ოუგეუურგში, შტუტგარტში და ჰამბურგში ამბოხება ძლიერდება. ჰამბურგში სამოქალაქო ომი ძლიერდება. ქალაქს ზარბაზნებს და ყუმბარებს უშენენ. ზარალი დიდი.

უკრაინის საგარეო მინისტრმა რუმინიის მთავრობას გაუგზავნა ნოტა, რომელშიც უთითებს რუმინიის ჯარის მიერ უკრაინის ს ზღვრის გადალახვას და ზოგიერთ ადგილებში ჯარის შეგროვებას.

ინგლისში რკინის გზის მოსამახურენი გაიფიცნენ.

ვარშავაში დიდი ბრძოლებია. მთავრობის წინააღმდეგ მანიფესტაციები იმართება.

ბრესტ-ლიტოვსკს გერმანელები სტოვებენ.

პოლონეთში განზრახულია ბურჟუაზიულ პარტიის წარმომადგენლებისაგან მთავრობა შეადგინონ.

დესპინე ანტონის ასული, ეკატერინე ესტატეს ასული, ოლღა თომას ასული და მიხეილ თომას ძე ლიდეებმ გულითადის მწუხარებით აუწყებენ და ნაცნობთ გარდაცვალებას ძვირფასის სიძისა

თამარ მიხეილ ლევანის ძე

ფერაფიძის

პანაშვიდი ყოველ დღე ქვაშვეთის წმინდა გიორგის ეკლესიაში საღამოს 7 საათზე. 1—202—1

კნეინა ნინო თომას ასული შერვაშიძისა გულითადის მწუხარებით აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ ძვირფასი ქრმისა თავად

მიხეილ ლევანის ძე

ფერაფიძის

გარდაცვალებას. პანაშვიდი ყოველ დღე ქვაშვეთის წმიდა გიორგის ეკლესიაში საღამოს 7 საათზე. გამოსვენების დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული. 1—2020—1

გულმოკლულნი მეუღლე ეკატერინე მაქსიმეს ასული, შვილი ეორეიკა, ძმები: ნიკიტა და გიორგი, დაი ანასტასია, მამიდაშვილი ნესტორ ქაუსელი, სიდედრი კასიანე თედორეს ასული ბოკერიასი, ცოლის ძმები: ივანე, ბიქტორ, მიხეილ და თედორე, ცოლის დები: ნინა და ოლია ბოკერიები აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობარ-ამხანაგთ მათთვის ძვირფასს და დაუვიწყარ

პავლე სპირიდონის ძე ჩიტაიას

გარდაცვალებას, რომელის გამოსვენება საკუთარ სახლიდან (ქ. ფოთი ლიალინის ქუჩა) მოხდება ხუთშაბათს, ნაშუადღევის სამ საათზე 16 იანვარს. დაკრძალვა ადგილობრივ სასაფლაოზე. 2—2019—1

სარეკლამო თეატრი

საოპერო დასი ს. ი. ევლახოვისა

დღეს, 14 იანვარს **ს. ი. ევლახოვ ვასგინფისი**

ფრა-დიავოლო

მონაწილეობენ ქ-ნნი: საბანეევა, იანსა. ბ-ნნი: ზალიპსკი, პოლიაევი, ნიკოლსკი, მოლჩანოვი და დემიანენკო.

დასაწყისი საღამოს 7 საათზე.

15 **იანვარს**, „**მარგალიტის** მაძიებელნი“, 16 **იანვარს** „**აფრიკანკა**“, 18 **იანვარს** „**კამორრა**“, კვირას, 19 **იანვარს** დილით „**რიგოლეტტო**“, საღამოთი

ლუტბარ სტოლერმანის მონაწილეობით

რუსლან და ლიუდმილა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი

„საქართველო“

1919 წელ. | **ყოველდღიური მეხუთე** | **1919 წელ.**

მორიგ მასალის გარდა გაზეთში დაიბეჭდება ვასილ გარნოვის დიდი ისტორიული

რომანი „ტრფობა ღამეებული“ რომანი

გაზეთის ფასი:

წლით—150 მან., ნახევარი წლით—75 მან., სამი თვით—40 მან., ერთი თვით (მხოლოდ თბილისში)—15 მან.

ხელის მომწერს, რომელიც გაზეთის ფასს გარდა კიდევ 10 მანეთ შემოიტანს, მიეცემა წ[illegible] ოლო[illegible]ე

გეროლტი ქიაოძის წიგნი ეროვნული ენერგია

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის მისამართი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგრამის მისამართი: თბილისი „საქართველო“. ტელეფონი—15—73. კონტორა ღიაა დილით 9—3 ს.

დამფუძნებელი კრების არჩევნების წინაშე

ეროვნული დემოკრატია დიდი პოლიტიკური გამოცდის წინაშე სდგას. ეს არის დამფუძნებელი კრების არჩევნები, რომელიც შუა თებერვლისთვის არის დანიშნული. თუ პარტია ამ გამოცდაში დამარცხდა, მისი სახელი დიდის ხნით, შეიძლება სამუდამოდაც, წაიშლება საქართველოს რესპუბლიკის მატიანეში. იმიტომ მეთაურებს დიდი სიფრთხილისა, დიდი სულიერი ძალის გამოაშკარავება მართებს.

ზნეობრივი გამბედაობა მოითხოვს აღინიშნოს, რომ წარსულის გაკვეთილები მაინცა და მაინც სანუგეშო არ არის ჩვენთვის. ეროვნული დემოკრატია დამარცხდა როგორც რუსეთის დამფუძნებელ კრების არჩევნებსა, ისე უკანასკნელ საერობო კამპანიაში. რით აიხსნება ეს დამარცხება? ფსიხოლოგიური განწყობილება არც ამ თავითვე იყო ჩვენს საწინააღმდეგოდ მიმართული. ბოლოს კი თან და თან კიდევ უფრო ჩვენდა სასარგებლოდ შეიცვალა. მაგრამ ჩვენ არ აღმოგვჩნდა პარტიული შექანიზმი, რომელსაც შეეძლო ამ ფსიხოლოგიური ევოლიუციის გამოყენება. ჩვენ შეგვეტაკა ძველი სოციალისტური პარტია, რომელიც შეიძლება იდეურად ჩვენზე სუსტი იყოს, მაგრამ ძლიერია ორგანიზაციულად და სასტიკად დაგვამარცხა კიდეც.

ეს მწვავე გაკვეთილები სახელმძღვანელოდ უნდა გამოვიყენოთ. პარლამენტსა და მიტინგებზე წარმოთქმულ ლამაზ ფრაზებს თავისთავად არავითარი პოლიტიკური მნიშვნელობა არ აქვს, უნაყოფოა თვით უდიდესი ინტელექტუალური ძალა თუ ადამიანი სრულიად განმარტოებული სდგას და კავშირი არ აქვს ხალხის ფართო მასსასთან. ამ კავშირის გასაბმელად კი საჭიროა არა მარტო დიდი ორგანიზატორული ნიჭი, არამედ დიდი ზნეობრივი სიფაქიზეც, რადგან ხალხი ინსტინქტიურად გრძნობს თავისი პოლიტიკური ხელმძღვანელების ზნეობრივ პიროვნებას და იშვიათად ენდობა ისეთ ადამიანს, რომელსაც რაიმე შესამჩნევი მორალური მანკი აქვს. ამით აიხსნება სხვათა შორის ის უზეველო გავლენა, რომელიც ზოგიერთმა სოციალისტთა მოღვაწემ მოიპოვა ქართველ ერში.

ცხადია, რომ პოლიტიკური ბრძოლის მოსაგებათ არ კმარა საღი სახელმწიფოებრივი იდეების შემუშავება. საჭიროა რომ ამ იდეების მატარებელი პარტია მტკიცე იყოს ორგანიზაციულად და ფაქიზი ზნეობრივად. როგორც კულტურულ ცხოვრებასა, ისე პოლიტიკაში რიცხვს ხშირად არ აქვს დიდი მნიშვნელობა. უმჯობესია ეროვნულმა დემოკრატიამ დამფუძნებელ კრებაში მცირე რიცხოვანი ფრაქცია იყოლიოს, ვიდრე ისეთი ელემენტები გაგზავნოს, რომელნიც ფარულად ერთი მეორეს დაუპირდაპირდებიან და ძალთა ნეიტრალიზაციას გამოიწვევენ. ასეთ შემთხვევაში მოპირდაპირეს იარაღი საჭირო აღარ იქნება, თვით ჩვენ მოვსპობთ ჩვენს გავლენას.

ამის მაგალითი თვალწინ გვაქვს კიდეც.

პარლამენტში თავდაპირველად თხუთმეტი წარმომადგენელი გვყავდა. მაგრამ საპარლამენტო ფრაქციაში შინაგანმა შუღლმა იჩინა თავი, მთელი ჩვენი ენერგია უნაყოფოდ განიავდა და ორგანიულ საკანონმდებლო მუშაობაზე თითქმის ვერავითარი გავლენა ვერ მოვახდინეთ. არც ერთი კანონ-პროექტი არ წარდგენილა ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქციის თაოსნობით. კიდევ მეტი: თითქმის არც ერთ კანონპროექტში არ შეგვიტანია ცოტად თუ ბევრად მნიშვნელოვანი შესწორება. უშედეგო შეკითხვების შეტანა და კომისიებში მუშაობა კი, რასაკვირველია, საკმაო არ არის პოლიტიკური პრესტიჟის შესაქმნელად. საბედნიეროდ საპარლამენტო ფრაქცია ორად გაიყო და სამუდამოდ ჩამოგვშორდნენ ჩვენი დროებითი თანამგზავრები. მაგრამ გაზეთ „სალი კლდის“ ჯგუფი სამწუხაროდ კიდევ ატარებს ეროვნულ დემოკრატიის სახელს. ეს დიდათ სახიფათოა ჩვენთვის. ის წინააღმდეგობა, რომელიც ჩვენ შორის აღმოჩნდა, პრინციპიულად უნდა გამოირკვეს და გაღრმავდეს, თუ შესაძლებელია მართლაც გაოდაუვალი სალი კლდე უნდა აღიმართოს ეროვნულ დემოკრატიასა და ეგოეთ წოდებულ დამოუკიდებელ ნაციონალისტებს შორის. რასაკვირველია ამიერიდან ჩვენ არ შეგვიძლია რაიმე კონტაქტი ვიქონიოთ იმ ადამიანებთან, რომელნიც სამარცხვინო უკანა კარების პოლიტიკას აწარმოებდნენ და თავიანთი გაზეთის პირველ ნომრებში აშკარად შორეული პრინციპისთვის ოცნებობდნენ. საერთაშორისო რევოლუციის მსვლელობამ შემდეგ ფრთები შეაკვეცა მათ ოცნებებს. ეს რომ არ მომხდარიყო, ამ ავანტიურისტებს შეიძლება საქართველოში ისეთი სამოქალაქო ომი გამოეწვიათ, როგორიც უკრაინაში ჰეტმანის მიმდევრებმა გამოიწვიეს.

მაგრამ ეროვნული დემოკრატია უნდა განთავისუფლდეს არა მარტო აგრარულ-კონტრრევოლუციური მეკვარტლისა, არამედ ბურჟუაზიული ქონისგანაც. სამართლიანობა მოითხოვს აღინიშნოს, რომ ეროვნულ დემოკრატიის გაქონვაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის ზოგიერთ პარტიულ ბუშმენებს. სოფლად თუ ქალაქად გამოდიოდენ უპასუხისმგებლო აგიტატორები და ამტკიცებდენ, რომ ეროვნული დემოკრატია ბურჟუაზიული პარტიაა და განსაკუთრებით ვაჭარ-მრეწველების ინტერესებს იცავს. ჩვენმა პოლიტიკურმა მოწინააღმდეგებმა, რასაკვირველია, ხელზე დაიხვიეს და ყოველ მხრივ გამოიყენეს ეს გულუბრყვილო მტკიცება. და ახლა კლასობრივი იდეოლოგიის მატარებელი სოციალისტები პრაქტიკულად ეროვნულ ხიადაგზე სდგებიან და ჩვენვე გვებრძვიან, როგორც ეწოო კლასობრივ პარტიას.

ნამდვილად კი ეროვნული დემოკრატია თავისი პიროვნული ტუბლალავი პრინციპების მიხედვით არ შეიძლება ბურჟუაზიული პარტია იყოს, მიტომ ოომ ის არ არის კლასობრივი პარტია. პასუხისმგებელი მეთაურები იმ თავითვე სინტეტიურ ეროვნულ პოლიტიკას აწარმოებენ. ვაჭრობა-ინდუსტრიულობის განვითარება მათ აუცილებლად მოაჩვენეთ ეროვნული ენერგიის გასაძღვლად. მაგრამ ეს, რასაკვირველია, იმას არ ნიშნავს თითქოს ვაჭრობისა და [illegible] ინტერესებს [illegible] ეროვნულ სხეულს. ნამდვილ მაწარმოებელ საქმიანობას მათზე სასტიკი მტრები არა ჰყავს. და მათი მოსპობა ეროვნული დემოკრატიის უპირველეს ვალდებულებას წარმოადგენს.

ეროვნული დემოკრატია უნდა განმტკიცდეს ორგანიზაციულად და ამაღლდეს ზნეობრივად. ხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება ბრძოლა და გამარჯვება.

პრესა

საარჩევნო კამპანიის მოლოდინში

„ერთობა“ უკვე შეუდგა საქართველოს დამფუძნებელ კრების არჩევნების კამპანიის წარმოებას. მენშევიკებს გული საგულეს აქვთ, როცა დამფუძნებელ კრების კამპანიას ეხებიან, მათ იმიტომ დაიჩქარეს ამ კრების მოწვევა, რომ ფორს-მაჟორით ისარ-

გებლონ, კინემოსებური სისწრაფით ააწყონ სამუშაოთ თავიანთი პარტიული და ადმინისტრატიული აპარატი და დიდი ხნის მზადების შემდეგ, ალბათ მოელიან ბრწყინვალე გამარჯვებას „შინაურ დაშნაკელებზე“, როგორც ეხლა დაიჩემეს მენშევიკებმა ოპოზიციის დახასიათება.

„ერთობამ“ გაითვალისწინა მატერიალური რესურსები ამ კამპანიისთვის და იოლათ აპირებს იდეოლოგიის გამარტივებასაც. მისი აზრით მენშევიკებს სამ ფრონტზე მოუხდებათ ბრძოლა.

პირველი ფრონტია—ფრონტი საქართველოს დამოუკიდებლობის: ეს გარეშე მტრების წინააღმდეგ, ამ ფრონტზე გულისხმობენ მოწინააღმდეგეებთ: რუსის ჩინოვნიკებს, ბოლშევიკებს, რუსის ესერებს, ბონარქისტებს —ყველას ვისაც არ სწამს საქართველოს დამოუკიდებლობა.

მეორე ფრონტია—ფრონტი აგრალურ საკითხის. ამ ფრონტზე მენშევიკები ელიან თავდასხმას იმ პარტიებიდან, რომელნიც უკმაყოფილონი არიან პარლანენტის მიერ შემუშავებულ აგრარულ კანონისა, მიწა წართმეულ ცემამულეთა გარდა, **ამ ბანაკის მთავარ ძალას შეადგენენ ჩვენი მოკავშირენი სხვა კითხვებში: სოციალ-რევოლიუციონერები და ფედერალისტები**“. და გაზეთიც მოუწოდებს მათ წინააღმდეგ საბრძოლველათ.

მესამე ფრონტიც „შინაურ მტრების წინააღმდეგ იქნება მიმართული. ამას ეწოდება „ბანაკი ერების უთანხმოებისა“ ანუ „ბანაკი ომისა და ზავისა“ „ამ ბანაკში თავს მოიყრიან სხვა და სხვა ხარისხის ნაციონალისტები, მთავარ საკითხათ ისინი გახდიან ჩვენი მთავრობის პოლიტიკას სომხეთის რესპუბლიკის მიმართ, იერიშს მიიტანენ იმ ინტერნაციონალურ პოზიციაზე, რომელზედაც იდგა ჩვენი პარტია სოჩხეთის საკითხში და რომელიც დაყრდნობილი იყო სახელმწიფოთა შორის მშვიდობიანობაზე, დათმობაზე. ამ პოზიციას ისინი დაუპირდაპირებენ, მართალია მძიმელებულს, მაგრამ მყვირალა და ეფექტიან მილიტარისტულ პროსიციას, რომელიც შეზავებული იქნება ფრაზეოლოგიით: „ძმა-პაპური“ სიგბირის, მამულიშვილობის და სახელმწიფოს ამაღლების შესახებ“.

როგორც ეტყობა მესამე ფრონტზე მოელიან მენშევიკები ჩვენ პარტიასთან ბრძოლას თუმცა ამას პირდაპირ არ ასახელებენ.

ეს ერთი მხრივ თითქო დავიწროება არის ბრძოლის საგანის. რუსეთის დამფუძნებელი კრების არჩევნების წინ სხვა ლოზუნგები ჰქონდათ მენშევიკებს.

ამის შემდეგ მათ ბევრი ისწავლეს და შეითვისეს ეროვნულ დემოკრატების პროგრამიდან: „პირველ ყოვლისა აღიარება საქართველოს დამოუკიდებლობის; ბევრ დოქტორინებს დაანებეს თავი, მაგრამ გულს მაინც არ იტეხენ. 26 მაისიდან ბოყოლებული ყოველ დღე მენშევიკები სცლიდენ პოზიციებს და სდგებოდენ ოპოზიციისგან ნაჩვენებ გზაზე.

მათი ინტერნაციონალური პოლიტიკის აღსასრულსაც ალბათ მალე ვიხილავთ, რიცა ნაციონალ ტების მაგიერ მათ თვითონ ხალ[illegible] დაელაპარაკება მილიტარისტული ენით, როგორც მოხდა ეს უკანასკნელ ომის დროს.

ჩვენ გვგონია მენშევიკები სტყუვდებიან ოპოზიციის დაფასებაში ისე როგორც ბოტყუვდენ საქართველოს მილიტარისტულ შესაძლებლობაში.

მთავრობის ცნობები

ა) 2 იანვრის სხდომაზე მთავრობამ მოისმინა საგარეო საქმეთა მინისტრის მოხსენება „ბოკავშირეთა წარმომადგენლებთან ბოლპარაკების, ჩვენი სომხეთთან დროებითი ზავის პირობების თაობაზე“. მთავრობამ მინისტრის განცხადება ხელდეველობაში მიიღო.

ბ) ბათუმში ინგლისელების მიერ მთავრობის უფლებით აღჭურვილ საბჭოს დაარსებისა და ამ საგანზე საგარეო საქმეთა მინისტრის მიერ განცხადებულ პროტესტის შესახებ დაადგინა მიღებულ იქნეს ყურად-საღებად.

დაადგინა, მიენდოს საგარეო საქმეთა მინისტრს, საესებით გამოარკვიოს ბათომში შესვლის საკითხი, გასცეს ბრძანება, რომ ბათომში შესვლის უფლება მიეცეთ ყველა მსურველთ.

გ) წინადადება მიეცეს აჭარის განმანთავისუფლებელ კომიტეტს, დაუყოვნებლივ გადასახლდეს ბათომში.

—

მიწათ-მოქმედების მინისტრის კანონ-პროექტი, ქალაქებში მიწების გაყიდვის და დაგირავების დროებითი შეზღუდვისა, მოწონებულ იქმნას და წარედგინოს პარლამენტს.

—

გაეხსნას სამხედრო მინისტრს 10 მილ. ფონდიდან 43,798 მანეთის და 63 კ. კრედიტი, სამხედრო გიმნაზიის ლიკვიდაციის საჭიროებისათვის.

—

მიეცეს ქუთაისის თვითმართველობას 10 მილ. ფონდიდან დახმარების სახით 100,000 მან. ხოლო დანარჩენი 75.354 მ. და 65 კ. გაღებულ იქნას შინაგან საქმეთა სამინისტროს კრედიტებიდან.

—

დაევალოს საქონლის დამცველ კომიტეტის თავმჯდომარეს პირველ რიგში მისცეს იუსტიციის სამინისტროს მაზუთი, სასამართლო დაწესებულებათა გასათბობათ.

—

იუსტიციის მინისტრის პროექტი საპყრობილეთა ადმინისტრაციის და ზედამხედველების ჯამაგირების მომატებისა მოწონებულ იქმნას ზოგიერთ შესწორებებით.

—

დაევალოს იუსტიციის სამინისტროს გადაამუშავოს მექრთამეობის კანონ-პროექტი მოწონავე სახელმწიფოთა კანონმდებლობის მიხედვით. კანონი უნდა იყვეს რაც შეიძლება მარტივი და უდიდეს სასჯელად აღიარებულ იქნას 10 წლ. კატორღა.

მთიელთა მთავრობის ალაბი საქართველოს მთავრობას

საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარემ ამ დღეებში მთიელთა მთავრობის თავმჯდომარისაგან მისასალმებელი წერილი მიიღო:

„კავკასიის მთიელთა საბჭოთა კავშირის სურვილით მივიღე რა რესპუბლიკის მეთაურობა, მე გულითად სალამს გიძღვნით თქვენ ქართველ ხალხის განსახიერებას. მაქვს პატივი გაცნობოთ, რომ საბჭოთა კავშირმა ერთ სულოვნად მიანდო მთავრობას, იქონიოს მეზობელ ქართველ ხალხთან მეშიდრო მეგობრული კავშირი და თუ ოდესმე საფრთხე მოელოდეს ორთავე რესპუბლიკათა დამოუკიდებლობას, ხელი ხელ ჩაკიდებული თავიანთი მკერდით დაიცონ იგი“.

მთიელთა მინისტრთა თავმჯდომარე

კოცევი

საქართველოს მთავრობისაგან, მთიელთა მთავრობას.

ჩემი და მთელი საქართველოს მთავრობის სახელით გულწრფელ მადლობას გწერავთ თქვენ მთიელთა საბჭოთა კავშირს, რომ თქვენ გსურთ დაამყაროთ და განამტკიცოთ ჩვენთან კეთილ-მეზობლური გმნწყობილება. ქართველი ხალხი ყოველთვის ცდილობდა და აწიაც ეცდება მეზობლურ ხალხთა მიმართ კეთილ-მეზობლური განწყობილება დაამყაროს, რათა მას სწამს, რომ მხოლოდ ასეთი განწყობილება გასჭედს კავკასიის ერთა ბედნიერებას.

მთავრობის თავმჯდომარე

ნ. ჟორდანია.

ქრონიკა

ქართველ სამხედრო ტყვეებისათვის მთავრობამ ინგლისელების შუამდგომლობით ადესაში საქართველოს ვიცე-კანცლერს იქ თავმოყრილ ქართველ ტყვეების საჭიროებისათვის, გაუგზავნა 500,000 მან.

ტუსაღების შუამდგომლობა. ტფილისის საგუბერნიო № 1 საპყრობილეში მყოფმა ტუსაღებმა სთხოვეს მთავრობას გაანთავისუფლონ ციხიდან და ჩასწერონ ჯარის სხ. და სხ. ნაწილებში და შეძლება მისცენ მათ ამგვარად სამშობლოს ემსახურონ. მთავრობამ მათი თხოვნა არ შეიწყნარა.

ბერძენთა ეროვნული გამგეობა. თბილისში პეტრე დიდის ქუჩაზე № 12, გაიხსნა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ბერძენთა ეროვნული გამგეობა.

დატუსაღება. ქ. თბილისის, აგრეთვე თელავის, გორის და თბილისის მაზრების გენერალ-გუბერნატორის განკარგულებით დაატუსაღეს და სამართალში მისცეს მექრთამეობაში შენიშნულნი: პოდპორუჩიკი ავალიანი, უფროსი მილიციონერები ციციშვილი და კულცევი, უმცროსი მილიციონერები ბარამიძე და მოკონაძე.

თანამდებობიდან გადაყენება. სამსახურში უნარის გამოუჩენლობისათვის და აგრეედვე **უკანონო** საქციელისათვის გენერალ-გუბერნატორის განკარგულებით დათხოვნილ იქმნენ: მეცხრე უბნის კომისრის თანაშემწე ჭკუასელი; პირველ უბნის კომისარი გიორგაძე და მეხუთე უბნის კომისარი აბრამოვი. ხოლო მეშვიდე უბნის კომისრის თანაშემწე ჯორბენაძე დატუსაღებულ იქმნა 7 დღით.

იარაღის აღმოჩენა. 10 იანვარს რეუტოვის ქუჩაზე № 20 სახლში 9 კომისარიატის უფროს მილიციონერმა გუგუშვილმა აღმოაჩინა სარდაფში მიწაში დამარხული 3 ვინტოვკა, რევოლვერები და პატრონები. იარაღი ეკუთვნოდა ს. ნივოგოსოვსა და ა. აღექსანდრიანცს.

ახალი გაზეთი. გამოვიდა ახალი გაზეთი „ტიფლისკაია გაზეტა“ რედაქტორობს, გაზეთ „ტიფლისკი ლისტოკის“ ყოფილი რედაქტორი ხაჩატუროვი.

თბილისის ხელისმომწერთა საყურადღებოდ. გაზეთ „საქართველოს“ კანტორა სთხოვს თბილისის ხელის მოსმწერთ, ვისაც გაზეთები რიგზე არ მისდით, წერილობით მიმართონ კანტორას.

პროვინციის აგენტთა საყურადღებოთ. პროვინციის აგენტებს გაზეთი „საქართველო“ 1 იანვრიდან 20 პროც. დაკლებით უთმობთ.

სომხის ტყვეები ბათომში. ამ ბოლო დროს ბათომში დიდძალი სომხის ტყვეები ბრუნდებიან ავსტრო-უნგრეთიდან. მათ ინგლისელები ძლიერ ეხმარებიან, აძლევენ სამუშაოს, ბინას და სხ.

ბათუმი. ბათუმი ისევ გამოცოცხლდა ოსმალების წასვლისა და ინგლისელების შემოსვლის შემდეგ ცხოვრება სულ გამოიცვალა. გადახვეწილი მცხოვრებლები კვლავ ბრუნდებიან. ქალაქს სიცოცხლე ემატება. საუბედუროდ ყველაზე ნაკლებ ქართველობა ბრუნდება, რის მიზეზად სხვაოა შორის ბათუმში ქართულ სასწავლებლის უქონლობას აწერენ.

საქალაქო არჩევნებისათვის. ქალაქის მცხოვრებთა აღწერა 3 იანვარს დასრულდა. სიაში ჯერ-ჯერობით 55,000 კაცია შეტანილი, ჯამში არ შედის მეიქესი და მეშვიდე კომისარიატის ამრჩეველთა რიცხვი. სულ ამომრჩეველთა რიცხვი 65,009 იქნება. ჯერ გამორკვეული არ არის, თუ რამდენია ამ რიცხვიდან ქართველი, სომეხი, მაჰმადიანი ან სხ.

საქართველოს სავაჭრო პალატა. საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატია წევრებად თბილისიდან თბილისისა და ბორჩალოს მაზრიდან არჩეულ იქმნენ 10 ქართველი და 3 სომეხი.

სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ლექციების კითხვა გუშინ დაიწყო.

პირდაპირი მატარებელი თბილისიდან ქუთაისამდე. 10 იანვრიდან დაიწყო მიმოსვლა თბილისიდან ქუთაისამდე პლაცკარტიანმა მატარებელმა (პლაცკარტი 10 მ. ღირს) თბილისიდან გადის სალამოს 9—30 წუთზე, მოისპო პლაცკარტ. მატ. თბილისიდან ფოთამდე რომელიც 11 ს. გადიოდა.

მილიციის რევიზია. ამ დღეებში დაინიშნა კომისია საოლქო სასამ. პროკურორის ტატიშვილის თავმჯდომარეობით, რომელსაც ქალაქის მოქმედების რევიზია დაევალა.

ჰიდროტეხნიკურ სექციის კრება. დღეს, საღ. 7 ს., შესდგება კრება ქართულ ტეხნიკურ საზოგადოების ჰიდროტეხნიკური სექციის კრება (ფრეილინის ქ. № 11). განსახილველია: ა) სექციის თავმჯდომარის და მდივნის არჩევნები, ბ) მიმდინარე საკითხები.

პარტიული ცხოვრება.

პარტიული მიტინგი. კვირას, 12 იანვარს, შუადღის 12 ს., ქართულ კლუბის დარბაზში, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მიტინგი გაიმართა. მიტინგს დიდძალი ხალხი დაესწრო. სხვათა შორის, დამსახურებული პროფესორი ალ. ცაგარელი, რომელსაც მიტინგმა ოვაციები გაუმართა. მიტინგს თავმჯდომარეობდა სახ. უნივერსიტეტის პროფ. ექ. თაყაიშვილი. სიტყვები წარმოსთქვეს ბ-ნებმა გ. გვაზავამ, სპ. კედიამ და ი. მაჭავარიანმა. ორატორთა საგანი „ომი და ზავი“ იყო. მიტინგი დიდის აღფრთოვანებით ეგებებოდა ორატორთა სიტყვებს. ყოველი სიტყვის შემდეგ ხანგრძლივი ოვაციები იმართებოდა. მიტინგს სხ. პარტიის წევრნიც დაესწრნენ.

პროვინციის ცხოვრება

თელავი. თელავში დაარსდა ქართველ მეომართა დამხმარე კომიტეტი, დაბეჭდილი ფურცლები დაგზავნა მთელს მაზრაში, რომ დახმარება აღმოუჩინონ მცხოვრებლებმა ჩვენს მებრძოლებს შეწირულებით.

— აქაური სომხები თავისას არ იშლიან და ათასგვარ ჭორებს ავრცელებენ ხალხში. ზოგიერთნი, ამათ თავიანთ დიდ მოსარჩლედ გამოჰყავთ ინგლისელები.

— **არ** იქნა და ვერ მოახერხეს აქ, სულ რამდენიმე სომეხი მოსამსახურის დათხოვნა, რომელთაც ისეთი თანამდებობა აბარიათ, რომ მართლაც დამაფიქრებელია მათი იქ გაჩერება დღევანდელ პირობებში.

ბათუმი. 9 მარტს მოხდება ბათუმის ქალაქის ხმოსანთა არჩევნები. ოცს, ოცდა-ერთს და 22 **ამა** იანვარს აიწერებიან **ამომრჩეველნი. საჭიროა** 20 იანვრისათვის ბათუმის ქართველი მცხოვრებნი და ძველი ხმოსნები ჩამოვიდნენ.

ქუთაისი. მაზრაში საქონლის ჭირი გავრცელდა.

დ. საჩხერე. ბესარიონ ნემსაძეს ბოროტგამზრახველებმა 1350 მ. **და** სხვა ნივთიული წაართვეს.

სამტრედია. საგუბერნიო ციხეში მოათავსეს კატო მიქელაძე, რომელსაც საქართველოს რესპუბლიკის საწინააღმდეგო მოქმედება ბრალდება.

ს. ველისციხე. (კახეთი) ადგილობრივ გლეხებმა ძმ. **მახარე** და სპირიდონ მამისაშვილებმა ომის საჭიროებისათვის გაიღეს ათი-ათასი მანეთი ფულად და მთავრობას სხვა ნივთიერი დახმარებაც შეჰპირდენ.

ქ. ყვირილა. ავაზაკებმა თავის დუქანში თავდასხმით მოჰკლეს სევ. კაპანაძე.

— გაძარცვეს ვლ. ჩოგოვაძე და სინო სირაძე.

ს. ჭალა. (რაჭა) გაძარცვეს ლევან და აგრიფინა ჩიქვილაძეები.

ს. ქვიტირი. 1-ლ იანვარს ავაზაკებმა **გაძარცვეს** იოს. ჭეიშვილის სახლი და სამი ათასი მან. ღირებული ნივთეული წაიღეს.

ს. ნინოწმინდა. (გარე-კახეთი) შეიპყრეს ადგილობრივი ტერტერა.

ს. წეროვანი. (ქართლი) გახშირდა საქონლის ჭირი. დახმარება არსით არ არის.

გათოგი

ჩამოვიდა პარიზში კონფერენციაზე მიმავალი ჩვენი დელეგაცია. ჩამოვიდა აგრეთვე რამოდენიმე ჩვენი ინტელიგენტი და მუსულმანთა განმათავისუფლებელ კომიტეტის წევრები. მათი ჩამოსვლით აქაური საზოგადოებრივი ცხოვრება ცოტა გამოცოცხლდა. ქართველობა ნაკლებ მოდის. გიმნაზიების და საზოგადოდ სასწავლებლების უქონლობა ხელს უშლის მათ დაბრუნებას. იმავე მიზეზით ზოგი ჩამოსული უკან ბრუნდება. ეროვნული საბჭო ეხლავე შეუდგა ამ საკითხის მოგვარებას. საჭიროა განათლების სამინისტრომ სასწრაფო დახმარება აღმოუჩინოს. თავი მოიყარა მრავალმა რუსეთიდგან ჩამოსულმა ტყვედ ნამყოფმა და ლტოლვილმა სომხებმა. ინგლისელები დახმარებას უწევენ მათ: აძლევენ სამუშაოს, ბინას, საკვებს და ხუთ მანეთს ხელფასს. საოლქო საბჭოს მიერ შექმნილი მილიცია ძალიან სუსტობს. ინგლისელები უკმაყოფილონი არიან. თუ ამ მოკლე ხანში მილიცია არ გამოკეთდა, თვითონ აპირებენ მის გაწვრთნას და თავიანთ მილიციაში არევას.

გაკო

ტომსონის პროკლამაცია.

ფ. ხ. ხოელის თავმჯდომარეობით ადერბეიჯანის კოალიციურ მთავრობის დაფუძნების გამო ამით ვაცხადებ, მოკავშირეთა სარდლობა ყოველ დახმარებას აღმოუჩენს ამ მთავრობას, როგორც ერთადერთ კანონიერს და უფლებით აღჭურვილ ადერბეიჯანის საზღვრებში.

მოკავშირათა ჯარების მთავარსარდალი ქ. ბაქოში გ.-მაიორი **ტომსონი.**

28 ქრისტ. 1918 წ.

ინგლისური წარწერები

ინგლისელთა განკარგულებით ბაქოს ყველა ქუჩებში გამოკრულია პლაკატები ქუჩების სახელებით ინგლისურ ენაზე.

ქ. შ. წ.-კ. გ. საზო—გაში

რწმუნებულთა საზოგადო კრება გამგეობის სამოქმედო გეგმის განსახილველად, რომელიც დანიშნული იყო 19 იანვარს გადადებულ იქმნა. კრება დანიშნულია 1 თებერვალს დღის 12 საათზე ეროვნულ საბჭოს ყოფილ დარბაზში (ფრეილინის ქ. № 11).

— ქართველ ისტორიკოსთა კომისიის მორიგი სხდომა (კომისიაში არჩეულნი არიან: გ. ნათაძე, ექ. თაყაიშვილი, ს. კაკაბაძე, კ. ქავთარაძე, ა, ჟორჟოლიანი, მ. ჯანაშვილი, ი. ჯავახიშვილი, პ. ინგოროყვა, დ. უზნაძე) დანიშნულია ოთხშაბათს, 15 იანვარს წ.-კ. გ. ს. კანცელარიაში საღ. 6 ს.

— საჭიროა მასწავლებლები წ.-კ. გამავრ. საზოგადოების შემდეგ სკოლებში: ყალამშის, გომარეთის, ვერგეთის და ატენის. ჯამაგირი 400 მანეთი ბინით. თხოვნები მიიღება მთავარი გამგეობის მისამართით.

დამფუძნებელ კრების არჩევნებისთვის

მოქალაქენო! იწყება სამზადისი დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის. ქვევით, მოყვანილია წესი, რომლითაც ეს ამრჩევნები **უნდა** მოხდეს. ყველა ჩვენი თანამოაზრენი **უნდა** ამოქმედდენ და ენერგიულად **შეუდგენ** საარჩევნო სამზადის. არჩევნების შედეგი სავსებით თქვენს მუშაობაზედ არის დამყარებული. ყოველ საარჩევნო უბანში **უნდა** იქმნეს ჩვენი პარტიის წარმომადგენელი. ყოველმა წარმომადგენელმა ფხიზლად **უნდა** თვალყური ადევნოს არჩევნების კანონიერებას ყოველივე უკანონობა დაუყონებლივ **უნდა** იქნეს აღნიშნული.

შეუდექით საარჩევნო სამზადისს.

1. მთელს საქართველოში არჩევნები მოხდება ამა წლის თებერვლის 14, 15 და 16-ს.

2. მთელი საქართველო წარმოადგენს ერთ საარჩევნო ოლქს

3. არჩევნების უფლება აქვს ორივე სქესის ყველა მოქალაქეს, ვისაც ოცი წელი უკვე შეუსრულდა.

4. რეგულიარულ ჯარში ჩარიცხულთ ოფიცრებსა **და** ჯარისკაცებს არა აქვთ ხმის მიცემის უფლება.

5. თითეულ საარჩევნო უბანში მონაწილეობის უფლება იმასა აქვს, ვინც ამ უბნის საარჩევნო სიაშია შეტანილი.

6. არჩევნების წარმოებას ჰხელმძღვანელებენ: რესპუბლიკის ცენტრალური საარჩევნო კომისია, საქალაქო, სამაზრო, სოფლის საზოგადოებისა და სოფლის წვრილი საარჩევნო კომისიები.

7. ყველა ამ კომისიებში, იმ პარტიას, ვისი სიაც წარდგენილია, **უნდა** ჰყავდეს თავისი წარმომადგენელი.

8. ცენტრალური კომისია შესდგება 21 კაცისაგან და ირჩევს საქართველოს პარლამენტი.

9. სამაზრო საარჩევნო კომისიას შეადგენს ერობის გამგეობა, ხოლო სადაც ერობა არაა, სამაზრო ქალაქის თვითმართველობის გამგეობა, მაზრაში ყველა მომქმედ პოლიტიკურ პარტიათა წარმომადგენელთაგან ძალთა განწყობილების მიხედვით.

10. სამაზრო კომისიებს ევალებათ: 1. დაარსება სოფლის საზოგადოებისა და წვრილ სასოფლო ერთეულების კომისიებისა. 2. საარჩევნო სიების თავის დროზე შედგენა და მათი საყოველთაოდ გამოფენა. 3. დამზადება და დაგზავნა საარჩევნო ყუთებისა. 4. საჩივრებისა და პროტესტების განხილვა სიების უწესოდ შედგენისა და სოფლის კომისიების უწესოდ მოქმედებისა. 5. ზომების მიღება, რათა ამომრჩევლებს ეცნობოთ საკანდიდატო სიები. 6. ხმების დათვლა.

11. იმ ქალაქებში, რომელთა მცხოვრებლების რაოდენობა ორიათას აღემატება, არსდება ცალკე საქალაქო საარჩევნო კომისია. ამ კომისიას ირჩევს ქალაქის საბჭო თავის წრიდან მომქმედ პოლიტიკურ პარტიათა შორის ძალთა განწყობილების მიხედვით. ტფილისში კომისია შესდგება ცხრა წევრისაგან, ქუთაისსა და ფოთში შვიდ-შვიდისაგან. დანარჩენ ქალაქებში ხუთი წევრისაგან. საქალაქო კომისია დაჰყოფს ქალაქს საარჩევნო უბნებად.

12. სოფლის საზოგადოების კომისიას შეადგენს სათანადო მაზრის საარჩევნო კომისია საზოგადოებაში მომქმედ პოლიტიკურ პარტიათა შორის ძალთა განწყობილების მიხედვით.

ეს კომისია დაჰყოფს საზოგადოებას წვრილ სასოფლო საარჩევნო ერთეულებად, შეადგენს წვრილ სასოფლო კომისიებს.

13. წვრილ სასოფლო საარჩევნო კომისიას სოფლის საზოგადოების საარჩევნო კომისია სამაზრო კომისიის ჩვენებითა და ხელმძღვანელობით ხუთი კაცისაგან თანახმად **დანარჩენ კომისიების მოწყობის პრინციპისა.**

14. სოხუმის [illegible] საარჩევნო [illegible] მისიას შეადგენს სოხუმის ქალაქ[illegible] გამგეობა—ცხრა კაცისაგან [illegible] პარტიათა ძალთა განწყობილების [illegible] ხედვით.

15. თითოეულს საარჩევნო უბან[illegible] ჰსდგება ცალკე სია ამომრჩეველების[illegible]

16. საარჩევნო უბნის სიაში შეაქ[illegible] საარჩევნო უფლების ის პირი, ვი[illegible] იქ სცხოვრობდა სიის შედგენის [illegible] წყების დღემდე, თუნდაც დროებ[illegible] წასული იყოს იქიდან.

17. ვინც საარჩევნო უბანში სიებ[illegible] შედგენის დაწყების შემდეგ დაბრუ[illegible] დება, შეიძლება შეტანილ იქნეს სა[illegible] ში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ თით[illegible] წარუდგენს შესაფერ განცხადებას [illegible] ნის საარჩევნო კომისიას, ასეთი გ[illegible] ცხადება **უნდა** წარედგინოს სიებ[illegible] შედგენის დამთავრებამდე, ან სა[illegible] დღის განმავლობაში სიების გამ[illegible] ქვეყნებიდან.

18. საარჩევნო სია შედგენისათან[illegible] ვე დაუყოვნებლივ, ყოველ შემთხვევ[illegible] ში არა უგვიანეს 24 დღისა არჩევ[illegible] ბის დაწყებამდე, საქვეყნოდ **უნდა** გ[illegible] მოცხადდეს, ისე რომ ყველას შეე[illegible] ლოს მისი გაცნობა.

19. სამი დღის განმავლობაში დღ[illegible] დან საარჩევნო სიის გამოქვეყნებ[illegible] საარჩევნო ხმის მქონებელთ შეუ[illegible] ლიანთ საჩივარი შეეტანონ, რომ სი[illegible] არ არის სწორე შედგენილი, ან სრუ[illegible] ლი არაა. ასეთი საჩივრები შეაქვ[illegible] სამაზრო ან საქალაქო კომისიებში.

20. ხმის მიცემა სწარმოებს **საარ**ჩევნო ბარათებით **გარეგნობით** ერთნა[illegible] ირი **უნდა** იყოს. ნიმუშს საარჩევნ[illegible] ბარათისას აწესებს ცენტრალური სა[illegible] არჩევნო კომისია და აცხადებს საყო[illegible] ველთაოდ არა უგვიანეს 24 დღის[illegible] არჩევნების დაწყებამდე.

21. თითოეული საარჩევნო ბარათ[illegible] **უნდა** შეიცავდეს ერთ-ერთ გამოცხ[illegible] დებულ საკანდიდატო სიას. სიაზ[illegible] არავითარი ცვლილების შეტანა ა[illegible] შეიძლება.

22. კონვერტები საარჩევნო ბარა[illegible] თებისა **უნდა** იყოს ერთნაირი დ[illegible] ზედ **უნდა** იყოს დასმული ბეჭედ[illegible] ცენტრალური კომისიისა.

23. ბარათები და კონვერტები დაბ[illegible] ზადებისათანავე ცენტრალური კომი[illegible] სიის განკარგულებით დაეგზავნებ[illegible] საქალაქო, სამაზრო და საოლქო კ[illegible] მისიებს.

24. საქალაქო საარჩევნო კომისიებ[illegible] წინდაწინ ამზადებენ თითოეულ ამო[illegible] მრჩევლისთვის სახელობით მოწმობას[illegible] ასეთი მოწმობა სავალდებულოა მხო[illegible] ლოდ ქალაქის მცხოვრებთათვის.

25. საქალაქო და სოფლის წვრილ[illegible] საარჩევნო კომისია ვალდებულია დაუ[illegible] რიგოს თითოეულ ამომრჩეველს არ[illegible] უგვიანეს ორი დღისა არჩევნების და[illegible] წყებამდე თითო ცალი საარჩევნო ბა[illegible] რათი ყოველ გამოცხადებულ სიისა.

26. თვითეულ საარჩევნო შენობაში[illegible] **უნდა** იყოს ერთი ან რამდენიმე მო[illegible] ფაოებული ადგილი, რომ ამომრჩეველ[illegible] შეეძლოს საიდუმლოდ ჩასდოს კონ[illegible] ვერტში ბარათი.

27. საარჩევნო შენობაში, კიბეზე ა[illegible] მის კარებთან ყოველგვარი აგიტაცია[illegible] პროპაგანდა და სიტყვის წარმოთქმ[illegible] მოწოდების დარიგება ან გაკვრა აკრ[illegible] ძალულია.

28. საარჩევნო შენობაში არ შეი[illegible] ძლება იარაღით შესვლა.

29. არჩევნების სამივე დღის განმავლობაში საარჩევნო შენობის კარე[illegible] ბი **უნდა** დაიკეტოს საღამოს სრულ[illegible] 9 საათზე ქალაქად, და სრულ 8 საათ[illegible] ზე სოფლად. თავმჯდომარე გალუქავს[illegible] საარჩევნო ყუთის ამოჭრილ პირს— შენობა იბეჭდება მეორე დღის დი[illegible] ლამდე. შენობის კარებს დარაჯი მი[illegible] უდგება.

30. დაცული **უნდა** იყოს არჩევნ[illegible] ბის სრული თავისუფლება და სისწო[illegible] რე. ამის დამრღვევნი დაისჯებიან დე[illegible] ბულების მიხედვით.

ისტორიული ცნობა

„სომხეთის მთავრობა მაღლულად, ჩუმად ჩვენ საქართველოს რესპუბლიკას თავს დაესხა“.

ნოე ჟორდანია.

საწუხ არს ესე ფრიად.

გვაგონდება ერთი ამისთანა უსიამოვნო ამბავიც შორეულ წარსულიდამ.

48 წელს ქრ. შემდეგ საქართველოში მეფობდა ფარსმანი, რომელსაც რომაელებთან შეთანხმებით სომხეთის მეფედ დაედგინა თავისი ძმა მიტრიდატი. ამ მიტრიდატს ცოლად ჰყვანდა თავის ძმის ფარსმან შეფის ქალი, ხოლო ფარსმანის შვილი რადამისტი იყო სიძე თვისის ბიძის სომხეთის მე-

ფის მიტრიდატისა (ცოლად ჰყვანდა მისი ქალი ზენობია).

რადამისტი იყო დიდი ვაჟკაცი, რაინდი, გაწვრთნილი ყოველს ეროვნულს ვარჯიშობაში (ტაციტი XIII, 44).

იგი უფლების მოყვარე იყოო და არ უყვარდაო თავისი დედინაცვალი.

მოინდომა მხცოვანი მამა ჩამოეგდო ტახტიდამ და გამეფებულიყო. მაგრამ მამამ გაუგო და მისი ყურადღება სომხეთისკენ მიჰმართა. რადამისტი ივერთა ლაშქრით შეესია სომხეთს.

ჯერ ისევ ამის წინად სომხეთისთვის დიდი ბრძოლა გადიხადეს ქართველებმა. მაშინ აღმოსავლეთში მძლავრობდა პართიმა ფარსმანმა სახელოვნად დაამარცხა პართია. მეფის არტაბანის შვილი ოროდი და მერე თვითონ არტაბანიც, დაიპყრა სომხეთი და იქ გაამეფა თავისი ძმა. ხსენებული მიტრიდატი.

აი ამას წაედავა რადამასტი.

მიტრიდატი შეიმალა ციხე გორნეაში. აქ იყვნენ მაშინ რომაელების სამხედრო ძალთა მოთავეები პოლიონი და კასპერი.

რადამისტი შემოერტყა გორნეას, მალე მისწურა.

დროებით ზავის ჩამოგდება მოახერხეს, და კასპერი გაეშურა აცნობოს სირიის უფროსს ტიტე უმიდიოს კვადრატს, თუ რა ხდება სომხეთში.

იგი წავიდა—რა, პრეფექტი პოლიონი ცდილობდა მიტრიდატი და რადამისტი მოერიგებინა და ასე ელაპარაკებოდა მიტრიდატს:

„სათანადოა ძმებმა იცხოვრონ მეგობრულად, ამასთან ფარსმანი ხომ უმფროსიცაა, შენ ცოლად გყავს მისი ასული, ხოლო რადამასტიც შენი სიძეა. ქართველები ეხლა წინანდელზე ძლიერნი არიან და ზავის ჩამოგდებაზე უარს არ ამბობენ. მუხანათობა სომხებისა კი ცნობილია ყველასაგან“...

კასპერიც სთხოვდა ფარსმანს გასცლოდნენ გორნეას...

მაინც ბრძოლა გაიმართა. მიტრიდატი დაილუპა და სომხეთის მეფედ დაჯდა რადამისტი.

ეს ის რადამისტია, რომლის გმირული ცხოვრება შეიქმნა თემად ფრანგის მწერლის კორბულიონის ტრაგედიის „რადამისტ“ ისთვის.

მაშინ მახლობელ აღმოსავლეთის მშვიდობიანობას რეკდა შორეული რომის მზაკვრული პოლიტიკა—„დივიდე ატ იმპერა“ (გაყავ და იმეფე), და რომელი ერიც წინააღმდეგობას გაუწევდა, იგი მისთვის იყო მუხანათიც მოღალატეც...

იმაზე დიდი უბედურება არ იქნება, რომ არათუ კერძო ადამიანი, რომელიმე ჯგუფი, არამედ მთელი ერიც სხვის დუდუკზე თამაშობდეს გინდ ნებით, გინდ იძულებით.

მ. ჯანაშვილი.

დეპეშები

(საქ. დეპ. სააგენტო)

ფრანგული პრესა 11 იანვ.

დრ. ზავის ვადის გაგრძელება

გაზეთ „ტემპმა“ შემდეგი ცნობა გამოაქვეყნა: წარსული წლის 13 ქრისტმარშალ ფოშმა და გერმანიის დროებითი ზავის კომისიის დელეგატებმა ტრიერში 11 ნოემბერს 1918 წ. ხელი მოაწერეს დამატებითი ხელშეკრულებას და დროებითი ზავის ვადა გაგრძელეს ერთი თვით 1919 წლის 17 იანვრამდე. ხელშეკრულებაში აღნიშნული იყო აგრეთვე, რომ თუ მოკავშირეთა მთავრობა დათანხმდა, ეს ვადა გაგრძელდება წინასწარ ზავის შეკვრამდე. რადგან 17 იანვარს დროებითი ზავის ვადა უკვე თავდება, ამიტომ მარშალი ფოში და გერმანიის რწმუნებულების წარმომადგენლები 14 ან 15 იანვარს გაემგზავრებიან ტრიერში დროებითი ზავის ვადის გასაგრძელებლად.

უმაღლესი საბჭო

შეერთებულმა მთავრობამ გადასწყვიტა დაარსონ უმაღლესი საბჭო, რომელშიც შევა ორ-ორი წარმომადგენელი საფრანგეთის, იტალიის, შეერთებულ შტატების და დიდი ბრიტანეთის. საბჭოს მიზანია მოაგვაროს სურსათის და ტრანსპორტის საკითხი. ზოგიერთი განსაკუთრებული ზომები მიღებულია წინასწარ უმაღლეს საბჭოს გადაწყვეტილობამდე. ამ გვარათ დახმარება აღმოეჩინა სერბიას და რუმინიას. ავსტრია-ჰუნგრეთის შესახებ კი, შერეული კომისია მუშაობდა ბერნში ვენის და ავსტრია-ჰუნგრეთის ტერიტორიის წარმომადგენლებთან ერთად. ამ კომისიამ შემდეგ გაიარა ვენაში **და პრაგაში.**

ამ ადგილებში სასურსათო საკითხი სერიოზულია და უფრო გამწვავებულია ტრანსპორტის უქონლობით. ფულით დახმარების დროებითი განკარგულება უკვე მოხდა და ვენაში გაიგზავნა კიდეც ფული: მოკავშირეთა მთავრობები გრძნობენ დახმარების აუცილებლობას, ამიტომ უნდა ვიმედოვნებდეთ, რომ უმაღლესი საბჭო მოკლე დროში შეიმუშავებს გეგმას ამ საკითხის მოსაგვარებლად.

გერმანული პრესა. 11 იანვ.

გერმანიის მდგომარეობისთვის

ფრანგული პრესა განსაკუთრებით პარიზის გაზეთებში „ტანი“, „ეკო-დე-პარი“ და „შატენი“ გამოსთქვამენ აზრს, რომ ბერლინის უკანასკნელი ამბები უნდა გამოიყენონ საზავო მოლაპარაკების გადადების მიზეზათ. „ეკო-დე-პარი“ სწერს სოც.-დემ. მთავრობის გადაყენების შესახებ და აღნიშნავს, რომ სახელმწიფოს მართვის სისტემა შეუძლებელია აშენებული იყოს კლასიურ ბრძოლაზე. ასეთივეა ინგლისური გაზეთების კილო, რომელთ შორის „დეილე-მეილი“ აცხადებს, რომ გერმანელებს არ უნდა მისცენ ნება გაანადგურონ ის, რაც სამხედრო დაჯილდოვების შემოსავლიან წყაროს წარმოადგენს ამის განზრახვა გერმანელებს სრულიად არ აქვთ. სახილხო რწმუნებულნი, ისე როგორც ადმინისტრაციის მთელი შემადგენლობა, პირიქით ყოველ ღონეს ხმარობენ, რომ აღმოაჩინონ ახალი წყაროები და შეინარჩუნონ არსებული, როგორც უკვე განაცხადა შეიდემანმა მთავრობა თავის უმნიშვნელოვანეს საქმეთ სთვლის შეკრას ზავი, რომ ახალ აღმდგენელობისთვის დამშვიდებული მუშაობის დრო დადგეს, მაგრამ მთავრობას სურს თავისი მისია არა განსაკუთრებით სამხედრო იძულებითი ზომებით აღასრულოს, არამედ ხალხის დახმარებით, და ამიტომ მთავრობა თავისუფალი უნდა იყოს მოლაპარაკების წარმოების და მის განხორციელების საქმეში. ეს ყოვლად შეუძლებელია მაშინ, როცა ხალხის უმრავლესობა გაწყვეტილი იქნება, ან შიმშილით დაუძლურებული. ამ პრობლემასთან მჭიდრო კავშირია დროებითი ზავის ასრულების საშუალება; მოკავშირე სახელმწიფონი გარედან სურსათის შემოტანის [illegible] ააშენონ [illegible] წინააღმდეგებიან ახლანდელ მთავრობას. როგორადაც არ უნდა იყოს განმარტებული და გამოყენებული ტექსტი და დროებითი ზავის პირობები, მათი სული და ხასიათი ისეთი უნდა იყოს ორივე მხრით, რომ შესაძლებელი გახდეს მშვიდობიანობის მიღწევა და ხალხთა ლიგის შექმნა მტკიცე ზავის დასამყარებლად.

სამოქალაქო ომი გერმანიაში

გაზეთ „ფორვერსტის“ ცნობით მოკლულია 180 კაცი. ამ რიცხვში ნაწილი მეამბოხეა, დანარჩენები კი შემთხვევითი გამვლელნი. მთავრობის ჯარის დანაკლისი უმნიშვნელოა.

სახალხო წარმომადგენელის ნოსკეს ორგანიზაციული მუშაობა კარგად მიდის. მოხალისეების რიცხვი თანდათან იზრდება. შეიარაღებულების საქმეც კარგათაა მოწესრიგებული.

სპარტაკელები კიდევ შეეცადნენ გამოეტანათ ყუმბარები საავიაციო ბანაკიდან. ვესტერმარკში და დობრიტში ამ ცდამ უნაყოფოთ ჩაიარა. დობრიტში, სპარტაკელების წასვლის შემდეგ კომენდატმა ყველა ყუმბარა გამოიტანა გაშლილ ადგილზე და ააფეთქა, რომ არავის ჩაეგდო ხელში.

შპანდაუს ახლოს მთავრობის ჯარმა სპარტაკელებს კვლავ წაართვა კოშკი და საარტილერიო სახელოსნოები.

8 იანვარს ღამე სპარტაკელებმა ბერლინის ცენტრალურ სადგურზე იერიში მიიტანეს. მაგრამ უკუ იქნენ ქცეული.

სპარტაკელთა პროვოკაციულ მოქმედების გამო მთავრობამ უარყო სპარტაკელების წინადადება მოლაპარაკების შესახებ. მთავრობამ მტკიცეთ გადასწყვიტა მიიღოს ზომა სპარტაკიზმის დასამარცხებლათ და ნაციონალურ ყრილობის მოსაწვევათ გაკაფის გზა.

ბრძოლა ბოლშევიკებთან

სახალხო წარმომადგენელმა შეიდემანმა პრუსიის წარმომადგენელს უთხრა, რომ თუმცა ყოველდღიური მუშაობა მიმდინარეობს წყნარად. მაგრამ მთავრობა ბოლშევიკურ მოძრაობის საშიშროების მნიშვნელობას არ ამცირებს და გადასწყვიტა იბრძოლოს მის წინააღმდეგ. შეიდემანმა განაცხადა, პირველი ვალი—ეს მთავრობის დახმარებაა. ყველაზედ მეტი საშიშროება ეს ბოლშევიკების მხრით არის, ამიტომ მის წინააღმდეგ ბრძოლა ნიშნავს სიწყნარისათვის ბრძოლას. ზავის და თავისუფლების მიღწევას შეიცავს მთავრობის პროგრამა, რომელსაც ის **დიდი ენერგიით გაატარებს.**

ბერლინის ტრამვაის მუშების გაფიცვა 8 იანვარს დასრულდა მომრიგებელ კომისიის ჩარევის შემდეგ. გაფიცულთა მოთხოვნილების უმეტესი ნაწილი დაკმაყოფილეს. ამას მოყვება ტრამვაის ტარიფის მომატება. მოძრაობა დაიწყო 9 იანვარს.

გერმანული პრესა

გროსს-ბერლინის ბიურგერთა საბჭოს გამოსვლა.

გროს ბერლინის ბიურგერის საბჭომ გამოსცა მოწოდება მუშებისა და ყველა მოქალაქეს მიმართ, აღადგინონ დარღვეული წესრიგი და სიწყნარე.

დამოუკიდებელ ს..დ. ყრილობა.

დამოუკიდებელ ს.-დემ. კომიტეტმა 12 იანვრისთვის დანიშნა ყრილობა.

სპარტაკელთა ზარალი.

ბერლინის ცენტრალურ საქონლის ბანკის თავდასხმის დროს სპარტაკელებს მოუკვდა 52 კაცი, დაიჭრა მრავალი. მთავრობის ჯარს მოუკლეს 4 და დაუჭრეს 2.

ბრძოლა გერმანელ-პოლონელთა.

8 იანვარს გერმანელებს და პოლონელებს შორის დიდი ბრძოლა იყო; გერმანიის ჯარმა იერიშით აიღო ცარკმაუ (?), მაგრამ ბოლოს, მოწინააღმდეგეების ძალის სიმრავლის გამო, გერმანელებმა ისევ დასტოვეს ცარკმაუ. ვისეკის მაღლობების და თვით ვისეკის ხელში ჩასაგდებათ მიმდარი ბრძოლა გერმანიის ჯარის სასარგებლოთ სწარმოებს... (გამოტოვებულია).

რუს ბოლშევიკთა დამარცხება გერმანიაში

სოციალისტური რესპუბლიკის მეათე ცენტრალურმა საბჭომ თავის თავმჯდომარის ლეინფტეს საშუალებით შემდეგი რადიო დეპეშა გამოგზავნა: ბერლინში ყოფნის დროს რადეკი სთხოვდა აჯანყებულ სპარტაკელებს გამაგრებულიყვნენ რუსის ჯარის მოსვლამდე, რადგან მეათე არმიის საბჭო თანახმაა შემოუშვას რუსეთის ჯარი: აღმოსავლეთის ფრონტიდან იუწყებიან, რომ რუსებს საშუალება არა აქვს შემოვიდენ არც ერთი ჯარისკაცთა საბჭო არ აძლევს რუს ჯარის კაცთა ჩვენს ბრძოლაში მიიღონ მონაწილეობა. რადეკის მტკიცება უაზროა და შეურაცყოფა იმ გერმანელ პროლეტარების, რომლის შვილები აღმოსავლეთის ფრონტზე იმყოფებიან.

მოკავშირეთა სახელმწიფოებისთვის ორთქლმავალების და ვაგონების მეათე გადაცემა ძალიან ძნელდება რადგან მოკავშირეები საუკეთესო ხარისხის მასალის ჩაბარებას მოითხოვენ. ხშირად გადასაცემ ვაგონებიდან მხოლოდ ნაწილს იღებენ იყო შემთხვევა, რომ რამოდენიმე სხვ ვაგონიდან მხოლოდ ერთი მიიღეს. ეს აძნელებს გერმანიის რკინის გზის საქმეს და ტრანსპორტის საქმეებს, ასეთს პირობებში შეუძლებელი ხდება სურსათისთვის აუცილებელ ტრანსპორტის ყოლა.

გერმანული პრესა 2 იანვ.

სპარტაკელთა დამარცხება.

მთავრობამ. რომელიც გრძნობდა სპარტაკელთა წინააღმდეგ ბრძოლის აუცილებლობას 11 იანვარს, უარჰყო დამოუკიდებელ სოციალ-დემ. ახალი წინადადება, რომელიც გამოიწვია სპარტაკელთა პოზიციის დასუსტებამ. მას შემდეგ, რაც ბერლინის ახლო-მახლო ქალაქიდან ჩამოვიდა მთავრობის ერთგული ჯარი, მთავრობამ გადასწყვიტა, შაბათს გადამწყვეტი ზომა მიიღოს სპარტაკელთა წინააღმდეგ. სამხედრო რაზმები და რესპუბლიკანური სახალხო გვარდია განაპირა უბნებიდან ქალაქისაკენ მიიწეოდნენ, სადაც უნდა დაეჭირათ მეამბოხეთა ბუდეები. სადგ. „ანგალტის“ რაიონში ძლიერი ბრძოლა მოხდა სპარტაკელთა „წითელი დროშის“ ბინის დასაპერათ, ცხარე ბრძოლა გაიმართა აგრედვე „ბერლინის ახალ ცნობების“ და „გერმანიის შათირის“ დასაპერად. „წითელი დროშა“ დაიჭირა მთავრობის ჯარმა პარასკევს, დიდი ბრძოლის შემდეგ ზემოხსენებული პან-გერმანული გაზეთებიც დაიპირეს და მესაკუთრეთ გადასცეს. შაბათს, დილის 8 საათზე, სამხედრო ძალების მომატების შემდეგ „ფორვერსცის“ შენობა ისევ დაიჭირეს, მაგრამ იძულებული იყვენ შენობისთვის ბარბაზნებიდან დაეშინათ, სროლის დროს შენობის წინა ნაწილი დაინგრა და ტყვიისმტყორცნელთა პოზიცია, სადაც სპარტაკელები იდგენ, ხელთ ჩაუვარდათ. ოფიციალური ცნობების თანახმად აქ დაატყვევეს 3080 კაცი, ხმები, რომ როზა ლიუქსემბურგი და ლაბკნეხტი დატყვევებულთა რიცხვშია, ტყუილია. შაბათს დიდი ბრძოლი იყო ვოლფის დეპეშათა სააგენტოს და „ბერლინერ-ტაგებლატის“ ხელში ჩასაგდებად. მას შემდეგ რაც თავისუფალი რაზმები მთამთავრობის ჯართან ერთად გამოვიდა ბრძოლაში სპარტაკელების წინააღმდეგ საბრძოლველათ, უკანასკნელთა მდგომარეობა უიმედო შეიქმნა. დაჭრილთა და დახოცილთა რიცხვი სპარტაკელების მხრით ჯერ გამოურკვეველია, რადგან სპარტაკელებს დაჭრილები სასწრაფოდ მიჰყავთ საავადმყოფოში. დახოცილებს კი მალავენ. „ფორვერსტის“ მეორედ ხელში ჩაგდებისას მთავრობის ჯარს მოუკლეს 5 და დაუჭრეს 8, რადგან სპარტაკელების მდგომარეობა მთავარ პუნქტებში თანდათან უარესდება, მათ ხელი მიჰყვეს ძარცვაგლეჯას. ბერლინის აღმოსავლეთ ნაწილში გავლის დროს ისინი იარაღის დიმუქრებით მოითხოვდენ სასურსათო საწყობის გადაცემას. განსაკუთრებული საბოტაჟი გამოიჩინეს სპარტაკელებმა ამომრჩევლთა ბიუროში, სადაც მათ დამუქრებით და ძალდატანებით ააღებინეს ხელი მუშაობაზე მოხელეებს და მოითხოვეს ამომრჩევლთა ფურცლების გადაცემა.

ინგლისური პრესა 12 იანვ.

ბოლშევიზმი გერმანიაში

ლიბკნეხტის მოკვლის შესახებ გავრცელებულ ხმების გარდა, რომელიც ყალბი გამოდგა, ბერლინიდან ახალიცნობები არ არი. გერმანიის ყოველ მხრიდან კოპენჰაგენში კი მოდის ცნობები. რომ ბოლშევიზმმა ფართო ხასიათი მიიღო და ყველგან ისეთი უწესრიგობაა, როგორც დედა-ქალაქში. მიუნხენში მოსალოდნელია საერთო გაფიცვა. დრეზდენში, დიუსელდორფში, აუგებურგში, შტუტგარტში და ჰამბურგში დიდი უწესრიგობაა. მეამბოხებმა დაიჭირეს ქალაქის კოშკი და რედაქციები.

ჰამბურგში განსაკუთრებით სწარმოებდა სამოქალაქო ომი, რომელიც ჯერაც გრძელდება. ამავე დროს კი გრძელდება ბერლინში მთავრობის ჯარის მისვლა, მაგრამ სპარტაკელების დამარცხება მაინც ვერ შესძლეს, ოთხშაბათიდან ბრძოლა სწარმოებდა რვადაქციის შენობის გარშემო, რომელსაც ზარბაზნებს ესროდენ და ცეცხლის წამკიდებელ ყუმბარებს უშენდენ. მსხვერპლი დიდია.

გერმ ნიის სრესა 12 იანვ.

პოლიტიკურ წრეებში დიდი ინტერესით მსჯელობენ რეიხსტაგის სოციალ-დეიოკრ. უმრავლესობის ფრაქციის წევრის შულცის შესახებ, რომ დამომოკიდებელნი მზათ არიან მიიღონ მთავრობის ყველა მოთხოვნილებ ტსხვათა შორის სპარტაკელების მიერ რედაქციის განთავისუფლების შესახებ, თუ რომ მთავრობა სამი თვით გადასდებს ეროვნულ ყრილობის არჩევნებს. შულცმა, რომელიც ამ ჟამად სახალხო რწმუნებულის ებერტის მდივანია, შემდეგი განცხადება: სპარტაკელებს უმთავრესად იმის ეშინიათ, თომ არჩევნების დაჩქარება შეუძლებლად გახდის ხალხის ნამდვილ მისწრაფებათა გამოაშკარავებას და მათ სურთ, რომ ხალხის ნამდვილმა ნება-სურვილმა თვით დასდოს მსჯავრი სპარტაკელთა პარტიას. მთავრობა კი არ იჩენს განზრახვას, მოუცადოს ხალხს და სცდილობს ბოლშევიკები თვითვე მოსპოს. ბურჟუაზიულ პრესას მოსწონს ასეთი გადაწყვეტილება და აღნიშნავს იმ ფაქტს, რომ საბჭოთა ყრილობის დადგენილება ეროვნულ ყრილობის არჩევნების 19 იანვარისთვის დანიშვნის შესახებ მიღებულ იქნა 400 ხმით, 50 50 ხმის წინააღმდეგ. მათი აზრით ამით ხალხის ნება-სურვილი ცხადათაა გამოთქმული.

საქართველოს პარლამენტში

10 იანვრის სხდომა

(დასასრული).

ავეტისიანი (დაშნაქც.). იმეორებს სხვა სომეხ. ორატორთა მიერ წამოყენებულ ბრალდებას, რომ საქართველოს მთავრობა უკანონო რეპრესიებს ხმარობდა სომეხთა წინააღმდეგ და იმის დასამტკიცებლად, რომ სომხეთში ასეთ მაგალითებს ადგილი არა ჰქონიათ, კითხულობს ვინმე ექიმ ზედგინიძის მიერ მოწერილ წერილს „ბორბას“ რედაქციაში დავით შარაშიძის სახელზედ, რომ სომხეთში ქართველ ტყვეებს შესანიშნავად ეპყრობოდნენ. შემდეგ ორატორი ამბობს, რომ საქართველოს განზრახვა ჰქონდა თავის გავლენა ორსებულ საზღვრებს იქითაც გაევრცელებინა და თავისი აზრის დასამტკიცებლად უჩვენებს პარლამენტს გერმანელების მიერ შედგენილ ამიერ-კავკასიის რუქას, რომელიც გაყოფილია ორ ნაწილად: ადერბეიჯანი და საქართველო, ხოლო სომხეთს სრულებით ადგილი არა აქვს. (ხმები ნაციონალდემოკრატების მხრიდან: ეგ რუქა თქვენი შედგენილია საპროვოკაციოთ).

არ ჯაჯანაშვილი (ს.-ფ.). როდესაც ომი გათავდა, შეიძლება ამ შეკითხვის სიდინჯით განხილვა. შემკითხველებმა არც ერთი ფაქტი არ მოიყვანეს, რომ ის, რაც მთავრობამ მოიმოქმედა, არ უნდა მომხდარიყოვო. მხოლოდ დოლუხანოვს ჰქონდა გამბედაობა და აღიარა საჭიროება ერთგვარ რეპრესიებისა, მაგრამ მან ვერც ერთი კონკრეტიული საბუთი ბოროტმოქმედების ჩადენისა ვერ მოგვიყვანა. დიახ, იშვიათი მაგალითია, რომ ქართველმა ხალხმა ამ ომის დროს წესიერება არსად არ დაარღვია. ამ ომის დროს ერთად-ერთი ადგილი საქართველო იყო, სადაც არავითარ ექსცესებს ადგილი არ ჰქონდა. ეს მოხდა იმიტომ, რომ ქართველი ხალხი პოლიტიკურად აღზრდილია და მეორე მიზეზი ამისა ის არის, რომ თითონ მთავრობამ მიიღო რეპრესიული ზომები. განა ხალხმა არ იცოდა, რომ იყვნენ აქ მოღალატეები და თუ მაინც მათ წინააღმდეგ გამოსვლებს არ აწყობდა, ამის მიზეზი ის იყო, რომ მას სწამდა, რომ მისი მთავრობა მიიღებდა სათანადო ზომებს. რასაკვირველია, როცა შეჩერდა ომი, რეპრესიებს დაეკარგა თავისი მნიშვნელობა, მაგრამ თუ კი საჭირო გახდება კიდევ ასეთი ზომების მიღება, ჩვენ მისი არ შეგვეშინდება იმის და მიუხედავად, რომ ჩვენ ამ ტრიბუნიდან მესამე ხალხთან, გარეშე ძალასთან გვაბეზღებენ. ეს არ იქნება, რასაკვირველია, ეროვნული შეღლი. ეს იქნება ბრძოლა თავისუფლებისათვის.

შინაგან საქმეთა მინისტრის ნოე რამიშვილის სიტყვა.

მოქალაქენო, ხალხის წარმომადგენელნო! ყველას კარგათ მოგეხსენებათ, რომ ეს ომი, რომელიც ერევნის მთავრობამ დაიწყო, მიმართული იყო უმთავრესად არა ლორის ან ახალქალაქის დაპყრობისაკენ არა, მიზანი ერევნის მთავრობისა გაცილებით უფრო შორს მიდიოდა. ეს მიზანი იყო დამხობა ჩვენი დამოუკიდებლობისა (ხმები: მართალია!) დაბოლოს ყველანი ადვილად მიხვდებით იმ საყოველთაო აღშფოთებას, რომელსაც ადგილი უნდა ჰქონოდა ჩვენს საზოგადოებაში: მიუხედავად ამისა მოხდა ერთი განსაკვირვებელი მოვლენა: იმ ექსცესებს, რომელზედაც ბატონი დოლუხანოვი და სხვები ლაპარაკობდნენ აქ, იმ ექსცესებს, რაც ესე სჩვევია ყოველთვის მეომარ ქვეყნებს, მას საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაზე,—მთავრობამ გასცა ბრძანება დღ ყველა ადგილობრივი მთავრობა პირადად გახდა პასუხის-მგებელი იმ შემთხვევაში, თუ რაიმე ექცესებს ადგილი ექნებოდათ. თუ თქვენ დაუჯერებთ ინტერპელიანტებს, მაშინ ერთი რამ აშკარა არის, მთავრობა თითქოს თითონ უწყობდა ხელს სხვა და სხვა ესეცესებს: რა ექსცესები არის ეს ბატონო? როცა აქ გამოდიან ტრიბუნაზე, აქ აშკარად უნდა იყოს ნათქვამი, რა ექსცესებზე არის ლაპარაკი (რ. გაბაშვილი: რევოლვერი დაუმიზნეს დოლუხანოვს), ატუსაღებენ! დიაღ, ეს მართალია! ეს აუცილებელი იყო, იმიტომ, რომ ჩვენ კარგათ ვიცოდით რომ იმ არა-ჩვეულებრივ თავდასხმის დროს, რომელზედაც, ვიმეორებ, შომავალში ფაქტები კიდევ უფრო აშკარა იქნება, იმ არა-ჩვეულ თავდასხმის დროს, დიდს როლს თამაშობდნენ ადგილობრივი ელემენტები (ხმები: მართალია).

საჭირო იყო შესაფერისი ზომების მიღება. ხდება დაპატიმრება. აქ ამბობდნენ ამ დაპატიმრების დროს მრავალ გაუგებრობას ჰქონდა ადგილი. რა გაუგებრობა იყო ეს? აქ უმთავრესად მოიყვანეს ერთი [illegible] — მეორეთ. მე უნდა მოგახსენოთ, რომ მთავრობამ იცის, რომ მართლაც რამდენი ასეთი ბოროტ-მოქმედება ჩადენილი იყო, მაგრამ ჩვენ გვაქვს საქმე ისეთ ელემენტებთან, რომლებიც თვით უწყობენ ხელს ამ მოქრთამეებს (ხმები: მართალია!) დიაღ, მე გამბობ, რომელნიც თვით უწყობენ ხელს მექრთამეებს იმის მაგვარად, რომ მეორე დღეს გამოვიდნენ და აუწყებდნენ ჩვენს მთავრობას, რომ ვალდებულად ვრაცხთ ჩვენს თავს, გაცნობოთ, ამა და ამ დროს ასეთი ბოროტმოქმედება იქმნა ჩადენილი, ამის ძაგვარად ერთი როგელიმე ფაქტი, როდესაც რასაკვირველია, ეჭვილება არავითარი მხიშვნელობა არ ჰქონდეს, პრესაში ან სხვა საშუალებით აცნობოს უცხო ძალს, რასაკვირველია, სხვა და სხვა მიზნებით. მე ვამბობ, მთავრობამ იცის და მიღებულია ამის წინააღმდეგ სასტიკი ზომები. უკვე გადავაყენეთ რამდენიმე კომისარი სულოედ იმიტომ, რომ მათ ვერ შესძლეს გამოეჩინათ შესაფერი ფხა და უხარი, ვერ შესძლას ხელმძღვანელობა ძილიციონერებისა, რომლის მეთაურობა დაკისრებული აქვთ. აქ თქვენ ყურადღება უნდა მიაქციოთ ეოთ გარეეოებას. ეს ოპოზიცია ოპოზიციასვე ეაოძოადგენს აგრეთვე კიდევ მეორე დაწესებულებაში, ქალაქის საბჭოში. (ივანიცკი: ჯერ კიდევ არ დაგითხოვიათ!) იცით თქვენ ამ ოპოზიციის ალატფორმა? ისინი მუდამ ამბობენ: თქვენი მთავრობა დემოკრატიულ ოეესპუბლიკის მთავრობა, ეოევა ჩვენს საქმეებში. ძილიცია საკუთარი ჩვენია. თქვენ რა უფლება გაქვთ ასე თუ ისე, თუნდაც კოტროლი ან რაიმე გაკვლეა ძოახდიხოთო. ამაში კი, ოოცა მართლაც გამოიჩკვა, რომ აქ ამ შემთხვევაში ხდება ეოთხაიი ბოროტმოქეედება. თვით ისინი, ვინც წინააღმდეგნი იყვნენ ყოველივე ჩადენისა, აქ ძოდიოდენ და ააბოდდეი, თქვენ ეართ პასუხისმგებელიო. ეე თქვენ გეკითხებით: რა [illegible] ეს? კეთილ სვიადიაეო ოპოზიცია (ივანიცკი: ძოოიგი პროვოკაციაა!) თუ ძხოლოდ პროოოკაციაა? ეე ვფიქრობ, ოოძ აქ ااოის ძხოლოდ პროოვოკაცია. აქ ეჭვილმანი ფაქტები მოიყვანეს, ოომელიც ყველანი ცილისწამებაზე ეყვნეს აგებულნი. ბატონ დოლუხანოვს ეე დიდი ხაიი ვიცხობ, ძაგრამ ეე ეგოხია, ოოძ ის ااეე უბრალო სრულიად უსაბუთო ბრალდებით არ გაძოვიდოდა. იძან სთქვა, ხდებოდა დატუსაღება, ჭგზავიდნეს სემინარიაში და [illegible] ეალეეაც არ ჰქონდათ ბუხებრიეი ااოთხოვნილება დაეკმაყოფილებიათო. სამწუხაოოა, ოოდესაც პაოლამენტის ტრიაუბაზე ოომელიმე ااოტოორი ვალდებულია ასეთ უმნიეეველო რამეზე ეეეოდეა, ეაგოამ ااე ვაცხადებ, ااოძ სწოოედ ااი ადგილას, ااადაც დაპატიმრებულნი იყვნენ, სწოოედ ااი ადგილას, განსაკუთოებული კოოიდოოია, სადაც ყველას ეეეძლო თავისი ბუნებრივი ااოთხოვნილება დაეკმაყოფილებინა; ბატოეი დოლუხანოვი, ეე ეგოხია ხაფიცი ვეეალი უნდა იყოს, და თუ ეს, ოაც თქვენ სთქვიათ, აო დამტკიცდა, ოოგორც აქ ეიხეთ იყო თქეეული თქვენ უნდა აიღოთ საზოგადო ااოოვეყეაობაზე ხელი. ეიხააღდეგ ااეეთხვევაში ااე ااიაااეეეეთ ااავიეეა ხელს ااოოეეეე

...ებაში, ბორბოტ-მოქმედებას, უხვევდნენ ...ანონს. ამისათვის, მოსავალი დასაჯა. დანშნულია, როგორც მოგახსენებთ რევიზია და დანარჩენებიც დაისჯებიან (ქართველის მომცემნი დაისჯებიან?) ისინი კანონით არ ისჯებიან! მაგრამ თუ აქ საშუალება ... ...ქონდათ და აქვერ წარმოადგენენ ფაქტები, რომლებიც ...ტკიცებენ, ასაბუთებენ სწორედ ამ შეკითხვას, სამაგიეროდ ჩვენ ერთი რამ ...ვიცოდნენ. ეს ბატ. ავეტისიანცის გამოსვლა, რომელსაც ერთნაირი მნიშვნელობა აქვს.

მან ისარგებლა ასეთი შეკითხვით იმისთვის, რომ გაიმეორებინა წინანდელი ბრალდება, უსაბუთოთ თქვეს ჩვენი მთავრობის წინააღმდეგ.

აქ ამბობდნენ: „თქვენ საკონცენტრაციო ბანაკები მოაწყეთ ლტოლვილებისთვის, თქვენ აუტანელ პირობებში ამყოფებთ ამ ლტოლვილებს.“ თუ რამდენნი აუტანელი არის ეს პირობები ჩვენში, რამდენნი აუტანელ პირობებში იყვნენ ეს ლტოლვილები, და რამდენად ს